

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fıkhi” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Hadisin Dirayeten Reddedilmesi, Hadisi Rivayet Olarak Etkiler mi?

Nizar Steitieh'e

Soru:

Esselamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berekâtuh. Allah size nusret versin ve bayrağı taşımak için ayaklarınızı sabit kılsın.

Soru şudur: Hadisin dirayeten reddedilmesi, hadisi rivayet olarak etkiler mi? Diğer bir ifadeyle muayyen bir hadisin dirayeten reddedildiği sabit olduğunda bu, ister râvi haberi nakleden son kişi olsun ister tanık olduğu ve işittiği şeyi aktaran ilk kişi olsun onun ravilerinden birinin cerh edilmesine (reddedilmesine) yol açar mı?

Allah sizi hayırla mükâfatlandırısın.

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Ahad haber, rivayet ve dirayet olarak sıhhatinin şartları tamamlandığında kabul edilir:

1- Rivayet şartlarının tamamlanmasına gelince; hadisin senedinin sahih olması gerekir, yani hadisin başından sonuna kadar onun ricalinin sıhhat şartlarına uygun olması gerekir. Yani hadis ravisinin; Müslüman, baliğ, akıl sahibi, adl sahibi, sadık, işittiğini zabt eden, hadisi aldığı vakitten eda ettiği vakte kadar hatırlayabilir olmasıdır... Hadisin rivayeten sahih olarak adlandırılması işte budur.

2- Dirayet açısından sıhhat şartlarının tamamlanmasına gelince; Hadisin metni, bir ayet veya mütevatir bir hadis veya meşhur bir hadis gibi kendisinden daha kuvvetli bir delille çelişmemelidir...

Bu da hadisin senedindeki ravilerden birinin zayıf veya cahil ve benzeri olması durumunda, onun rivayeten reddedilmesi anlamına gelmektedir...

Ama senedin ricali hakkında bir söylenti olmadığı halde hadisin metni kendisinden daha kuvvetli bir delille çelişirse, o zaman dirayeten reddedilir...

Bu nedenle dirayeten reddetmek, ravilerden birinin zayıf, cerh ve benzerlerinin olduğunu göstermez. Şayet senedin birinde böyle bir şey olursa, hadis rivayeten reddedilir. Dolayısıyla dirayeten reddedilmesinin anlamı, senedin ricalinde bir söylenti olmadığı halde metnin, kendisinden daha kuvvetli bir delille çelişmesi demektir.

- İslami Şahsiyet kitabının birinci cildinin 176. sayfasında şöyle geçmektedir:

(Gelen bir hadis, Kur'an'da manası kati olan bir nâssla çeliştiğinde hadis dirayeten yani metin açısından reddolunur. Çünkü Hadisin anlamı Kur'an'la çelişmektedir. Bu da Kays'ın kızı Fatıma'dan rivayet edilen şu hadis gibidir: **Rasul Sallallahu Aleyhi ve** صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ يَجْعَلْ لِي سَكَنًا وَلَا نَفَقَةً

Sellem zamanında kocam beni üç talakla boşadı. Bunun üzerine ben Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e geldim. Fakat benim için ne nafaka ne de ev hükmünü uyguladı.” Bu hadis reddedilir. Çünkü Kur'an'la çelişmektedir. Zira bu hadis, Allahu Teala'nın şu kavli ile çelişmektedir: **أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وَجْدِكُمْ** “**Boşandığınız, fakat iddeti dolmamış kadınları gücünüz nispetinde kendi oturduğunuz yerde oturtun.**” [Talak 6] Bu durumda hadis hem sübutu hem de delaleti kati olan Kur'an'ın nâssı ile çeliştiği için reddolunur. Ancak hadis Kur'an'la çelişmiyorsa, Kur'an'ın ifade etmediği şeyleri kapsıyorsa veya Kur'an'da olanın üzerine ilave yapıyorsa; hem Kur'an'da, hem de hadiste olan alınır. Yoksa “Kur'an'da geçtiği için biz Kur'an'da olan ile yetiniriz” denilemez. Çünkü Allah her ikisini de emretmiştir. Her ikisine birden inanmak vaciptir.)

İslami Şahsiyet kitabınının 98-99. sayfalarında şöyle geçmektedir:

(Ahad haber, rivayet ve dirayet açısından şartlarını tamamladığında kabul edilir. Rivayet açısından hadisin kabulünün şartı şudur: Hadis ravisinin; Müslüman, baliğ, akıl sahibi, udûl, sadık, işittiğini zapt eden, hadisi aldığı vakitten eda ettiği vakte kadar hatırlayabilir olmasıdır. Usûl ve hadis usûlü âlimleri rivayet şartlarını tafsilatıyla açıklamışlardır. Hadis ricali ve ravileri ile ilgili tarih ve kendilerinde bu sıfatların tahakkuk ettiği bir ravinin tarihi detaylarıyla açıklanmıştır. Dirayet açısından ahad haberin kabul şartları ise şudur: Hadis, bir ayet, mütevatir veya meşhur bir hadis gibi kendisinden daha kuvvetli bir delile ters düşmemelidir. Fatıma Binti Kays'tan rivayet edilen şu hadis gibi: **طَلَّقَنِي زَوْجِي ثَلَاثًا فَلَمْ يَجْعَلْ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَكْنِي وَلَا نَفَقَةً** “**Kocam beni üç talak ile boşadı. Rasulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem kocamın bana nafaka ve evde oturma izni vermesine hüküm vermedi.**” [Müslim tahrir etti.] Bu hadis, şu ayete muhaliftir: **أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وَجْدِكُمْ** “**Boşandığınız, fakat iddeti dolmamış kadınları gücünüz nispetinde kendi oturduğunuz yerde oturtun.**” [Talak 6] Bu nedenle bu tür hadis reddedilir, onunla amel etmek caiz olmaz...)

Umarım bu kadarı yeterli olmuştur. Bilen ve hüküm verenlerin en hayırlısı Allah'tır.

Kardeşiniz

Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 30 Şevval 1443

M. 30/05/2022

Cevaba, Emir'in (Allah onu korusun) web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<https://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/4251/>